

Силабус курсу:

**СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИМИ СИСТЕМАМИ**

**СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ**

<i>Ступінь вищої освіти:</i>	магістр
<i>Спеціальність:</i>	С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини», спеціалізація С1.01 «Економіка»
<i>Рік підготовки:</i>	1
<i>Семестр викладання:</i>	1 (осінній)
<i>Кількість кредитів ЄКТС:</i>	4
<i>Мова(-и) викладання:</i>	українська
<i>Вид семестрового контролю</i>	іспит

Автор курсу та лектор:

к.е.н., доц., Швець Наталія Вячеславівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри економіки і підприємництва

посада

shvets@snu.edu.ua

електронна адреса

+38-050-225-75-07

телефон

месенджер

за розкладом

консультації

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Викладач лабораторних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Викладач практичних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

* – 1) дані підрозділи вносяться до силабусу в разі, якщо практичні та (або) лабораторні заняття проводить інший викладач, котрий не є автором курсу та лектором; 2) припустимо змінювати назву підрозділу на «Викладач лабораторних та практичних занять:», якщо лабораторні та практичні заняття проводить один викладач, котрий не є автором курсу та лектором.

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу: Сьогодні стратегічний підхід до управління розвитком застосовується майже у всіх сферах суспільного життя та використовується для різних соціально-економічних систем від рівня держави до рівня окремого суб'єкта господарювання. Даний курс націлено на набуття знань і практичних навичок стратегічного управління, перш за все, підприємством. Сучасні керівники повинні володіти стратегічним мисленням, чітко визначати довгострокові цілі, сприяти координації зусиль персоналу, робити організацію підготовленою до раптових змін і криз. Теоретичну підготовку для цього дає курс «Стратегічне управління соціально-економічними системами».

В основу курсу покладені сучасні теорії та кращі практики стратегічного управління, які розкривають методологію формування стратегії та подальшої її успішної реалізації.

Результати навчання:

здобувач повинен знати:

- сутність, особливості, етапи розвитку, зміст і структуру стратегічного управління;
- методи аналізу ресурсів та компетенцій підприємства;
- роль функціональних стратегій в процесі реалізації стратегічних змін;
- порядок здійснення стратегічних змін в організації;
- сучасні підходи до стратегування регіонального розвитку в Україні;

вміти, мати навички:

- структурувати рівні стратегічних змін;
- формування стратегічних планів різного рівня на підприємстві;
- аналізу та розвитку організаційної структури та культури підприємства;
- визначення впливу агентів стратегічних змін на підприємстві;
- впроваджувати зміни на різних етапах життєвого циклу організації.

Передумови до початку вивчення:

Курс базується на таких дисциплінах як «Менеджмент», «Маркетинг», «Стратегія підприємства».

Мета курсу (набуті компетентності)

Вивчення дисципліни забезпечує формування компетентностей здобувача вищої освіти відповідно до стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
3. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.
4. Здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку.
5. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.
6. Здатність до розроблення сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем.
7. Здатність вирішувати практичні управлінські та дослідницькі завдання щодо відновлення і розвитку соціально-економічних систем різного рівня на основі принципів сталого розвитку та з урахуванням безпекових чинників і соціального капіталу.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Загальні основи стратегічного управління	2/2	Поняття «соціально-економічна система». Суть стратегічного управління та його значення в менеджменті. Співвідношення понять стратегічного та оперативного управління. Модель стратегічного управління. Суть і завдання проведення стратегічних змін.	Участь в обговоренні Тести Завдання для самостійної роботи
2.	Визначення рівня та послідовності стратегічних змін	2/2	Рівні стратегічних змін. Перетворення в організації та основні завдання їх впровадження.	Участь в обговоренні Тести Завдання для самостійної роботи
3.	Процес реалізації стратегії підприємства та ресурсно-компетенційна база стратегічних змін	2/2	Відмінність процесу реалізації стратегії від виконання довгострокового плану. Завдання етапу реалізації стратегії. Умови і основні етапи циклу реалізації стратегії. Реакція на зміни в організації в процесі впровадження та управління опором змінам. Контроль за реалізацією стратегії. Зв'язок стратегічних ресурсів зі стратегією. Управління за цілями. Інформаційне забезпечення стратегічного управління.	Участь в обговоренні Тести Завдання для самостійної роботи
4.	Впровадження змін на різних етапах життєвого циклу організації	2/3	Характеристика основних етапів життєвого циклу організації. Відповідність типів управління кожному етапові життєвого циклу. Досягнення конкурентної переваги в залежності від стадії життєвого циклу галузі.	Участь в обговоренні Тести Завдання для самостійної роботи
5.	Організаційні аспекти проведення змін на підприємстві	2/2	Система планів розвитку організації. Розробка тактики і політики на підприємстві. Вироблення правил і процедур управлінських дій. Розробка систем мотивації, підтримуючих стратегію.	Участь в обговоренні Тести Завдання для самостійної роботи
6.	Функціональні стратегії в процесі реалізації стратегічних змін на підприємстві	3/3	Суть та призначення функціональних стратегій. Типи функціональних стратегій, їх загальна характеристика та спрямованість.	Участь в обговоренні Тести Завдання для самостійної роботи

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
				роботи
7.	Стратегічне управління регіонального розвитку	3/2	Становлення в Україні стратегічного управління регіональним розвитком. Нормативно-правове регулювання стратегуванням регіонального розвитку. Смартспеціалізація – сучасний інструмент регіональної інноваційної політики	Участь в обговоренні Тести Презентація самостійної роботи

Рекомендована література

Основна:

1. Page West G. Strategic Management: Value Creation, Sustainability and Performance. 8th ed., 2024. Available at: https://www.scribd.com/document/829386408/Page-West-Strategic-Management-Value-Creation-Sustainability-And-Performance-Riderwood-Publishing-2024?utm_source=chatgpt.com
2. Rothaermel F. T. Strategic Management. New York: McGraw-Hill Education, 2021. 544 p.
3. Dess G. G., McNamara G., Eisner A., Sauerwald S. Strategic Management: Text and Cases. 11th ed. New York: McGraw-Hill Education, 2021. 704 p.
4. Grant R. M. Contemporary Strategy Analysis. 10th ed. Hoboken: John Wiley & Sons, 2021. 480 p.
5. Сумець О. М. Стратегічний менеджмент: підручник. Харків: Харківський національний університет внутрішніх справ, 2021. 208 с. Режим доступу: https://dspace.univd.edu.ua/items/42fe5fd1-140d-4bc9-9167-470c9fd78f0b?utm_source=chatgpt.com.
6. Стратегічний менеджмент : навч. посібник / А. В. Балабаниць, М. О. Горбашевська, Л. А. Кислова, В. М. Мацука, Ф. Л. Перепада ; за заг. ред. А. В. Балабаниць. – Маріуполь : МДУ, 2022. – 343 с. Режим доступу: https://repository.mu.edu.ua/jspui/handle/123456789/9069?utm_source=chatgpt.com.
7. Стратегічне управління: конспект лекцій. Навчальний посібник [Електронний ресурс] : навчальний наочний посібник для студентів, які навчаються за спеціальністю 073 «Менеджмент», спеціалізацією «Менеджмент і бізнес адміністрування» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад. Л. П. Артеменко. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 342 с. Режим доступу: https://ela.kpi.ua/items/ef891df5-5b44-4627-90bf-6bcb93d085e8?utm_source=chatgpt.com.
8. Швець Н. В. Стратегічне управління регіональним розвитком в Україні: ретроспективний аналіз та сучасний вектор трансформації. *Вісник СХУ ім. В. Даля*. 2021. №3(267). С.98-108. DOI: <https://doi.org/10.33216/1998-7927-2021-267-3-98-108>.
9. Швець Н. В. Концепція смартспеціалізації: сутнісний зв'язок з теоріями економічного розвитку. *Вісник економічної науки України*. 2022. № 2 (43). С. 16-28. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2022.2\(43\).16-28](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2022.2(43).16-28).

Додаткова:

10. Аванесова Н. Е. Сутність та концепції стратегічного управління // Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія / Н. Е. Аванесова, О. В. Марченко ; М-во освіти і науки України, Харків. нац. ун-т буд-ва та архітектури. Харків, 2015. С. 7–47.
11. Вишневський О.С. Загальна теорія стратегування: від парадигми до практики використання: монографія / НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Київ, 2018. 156 с.
12. Довбня С. Б., Письменна О. О. Еволюція стратегічного управління підприємством в контексті розвитку маркетингових концепцій. Проблеми економіки та політичної економії. 2017. № 1. С. 115-128. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/perpe_2017_1_8.
13. Райковська І. Т. Зміст стратегічного аналізу в сучасному ринковому середовищі [Електронний ресурс] / І. Т. Райковська // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: Економічні науки. - 2017. - № 1. - С. 73-79. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjie_2017_1_13.

14. Сумець О. М. Стратегічний менеджмент : підручник / О. М. Сумець ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Кременч. льот. коледж. – Харків : ХНУВС, 2021. – 208 с.

Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій з дисципліни «Стратегічне управління соціально-економічними системами» (для здобувачів другого рівня вищої освіти, що навчаються за спеціальністю 051 «Економіка») (Електронне видання) / Уклад.: Н.В. Швець, О.О. Хандій, Я.В. Бурко – Сєверодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2021. – 92 с.
2. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни "Стратегічне управління соціально-економічними системами" для здобувачів другого рівня вищої освіти, що навчаються за спеціальністю 051 "Економіка" (електронне видання) / Уклад.: Н. В. Швець, О. В. Ольшанський, М. В. Касаткіна. – Київ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2023. – 147 с.
3. Презентації лекцій, матеріали практичних занять, завдання для самостійної роботи та варіанти контрольних робіт розміщені на платформі Електронний кампус.

Оцінювання курсу

За вчасне та повністю виконані завдання здобувач може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Самостійна робота 1	15
Самостійна робота 2	15
Поточний контроль впродовж семестру	20
Іспит	50
Разом	100

Самостійна робота здобувачів спрямована на формування навичок стратегічного аналізу та розвитку стратегічного мислення. Вона передбачає виконання двох аналітичних завдань. Перше завдання полягає у виборі відомої компанії, ознайомленні з історією її розвитку та проведенні ретроспективного аналізу стратегічних змін у її діяльності, а також визначенні внутрішніх і зовнішніх чинників, що зумовили ці зміни. Друге завдання передбачає проведення стратегічного аналізу діяльності компанії за методом SWOT, оцінювання її сильних і слабких сторін, можливостей і загроз зовнішнього середовища та формулювання обґрунтованих стратегічних рекомендацій щодо подальшого розвитку компанії, з якою здобувач добре знайомий і має достатній обсяг інформації для проведення аналізу. Виконання цих завдань сприяє розвитку навичок стратегічного мислення, аналітичної оцінки діяльності організацій та обґрунтування управлінських рішень.

Підсумковий контроль з дисципліни проводиться у формі іспиту, який має комбінований характер. Іспит включає проходження тестування в системі Moodle з метою перевірки рівня засвоєння теоретичних положень дисципліни та основних концепцій стратегічного управління. Друга частина іспиту передбачає співбесіду з викладачем із розглядом ситуаційних завдань. Під час співбесіди оцінюється здатність здобувача аналізувати стратегічні ситуації, застосовувати інструменти стратегічного аналізу, оцінювати стратегічні альтернативи та обґрунтовувати запропоновані управлінські рішення.

Під час вивчення дисципліни може враховуватися та оцінюватися (за попереднім погодженням із викладачем) інша навчальна активність здобувача, що сприяє поглибленню знань із тематики дисципліни. Зокрема, до такої діяльності можуть належати підготовка доповідей і виступів на практичних заняттях, участь у наукових конференціях, семінарах та інших освітніх заходах за тематикою стратегічного управління. Також можуть бути зараховані результати неформальної освіти, зокрема проходження онлайн-курсів зі стратегічного управління з отриманням відповідного сертифіката. Під час оцінювання такої діяльності враховуються зміст і тривалість курсу, його відповідність тематиці дисципліни, а також обсяг навчального навантаження (кількість кредитів або годин).

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Здобувач може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу здобувач можуть бути перезараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання. Під час виконання завдань здобувач має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування є забороненим.

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені.

Поведінка в аудиторії:

На заняття студенти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять студенти:

- не вживають їжу та жувальну гумку;
- не залишають аудиторію без дозволу викладача;
- не заважають викладачу проводити заняття.

Під час контролю знань студенти:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.

Поведінка на онлайн-заняттях

Здобувачі мають вчасно підключитися до заняття згідно з розкладом, обов'язково через електронну систему TIMETABLESNU. Упродовж заняття у студентів мають бути увімкнені камери і для відповіді працюючі мікрофони.